

ریاست جمهوری

معاونت علمی و فناوری

سازمان توسعه زیست فناوری

درخواست ارسال پیشنهادیه (RFP)

عنوان طرح: دوره‌های پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک و صدور مجوز گیاهان
ترباریخته

متقاضی: کارگروه زیست فناوری کشاورزی

آخرین مهلت ارائه پیشنهاد طرح:

۹۷/۱۱/۰۵

ریاست جمهوری

سازمان علمی و فناوری

سازمان زیست فناوری

درخواست برای ارائه پیشنهاد طرح

تاریخ تهیه:

۹۷/۰۹

دوره‌های پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک و صدور مجوز گیاهان
تراریخته

۱. چکیده طرح

قانون ایمنی زیستی ایران که در سال ۱۳۸۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، دولت را مکلف به توسعه فناوری بومی - ملی محصولات تراریخته در چارچوب پروتکل ایمنی زیستی کارتاها و قانون ایمنی زیستی می‌کند. بر اساس بند ماده ۴ قانون، سه دستگاه اجرایی: وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست وظیفه صدور مجوز برای محصولات تراریخته را بر عهده دارند. به نظر می‌رسد یکی از دلایل اصلی عدم مجوزگیری محصولات تراریخته در کشور عدم وجود آموزش کافی و لازم برای چگونگی فرایند صدور مجوز محصولات تراریخته در این دستگاه‌ها باشد. از اینرو نیاز به آموزش کارشناسان دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر از طریق برگزاری دوره پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک زیست محیطی و صدور مجوز گیاهان تراریخته است.

۲. بیان مساله

فناوری مهندسی ژنتیک گیاهی و محصولات تراریخته مدرن‌ترین رهاورد دانش بشری در حوزه کشاورزی طی چند دهه اخیر بوده است. این فناوری، به دلیل توانمندیهای بسیار زیادی که برای حل چالش‌های پیش روی بشر در حوزه تامین غذا دارد، در دو دهه اخیر از اقبال جهانی بسیار بالایی برخوردار شده است. در ایران نیز فناوری مهندسی ژنتیک گیاهی قدمتی قابل توجه در حد دو دهه دارد. این فناوری از مدت‌ها قبل قادر بود که به کشاورزی کشور کمک کند و اگر شرایط حاکم بر فضای قانونگذاری و مدیریتی جامعه اجازه داده بود، این فناوری اکنون به عنوان یک فناوری تثبیت شده از جایگاه ارزشمند خود در رفع بخشی از مشکلات کشاورزی ایران برخوردار شده بود. با این حال، روند توسعه این فناوری در ایران، هنوز هم با موانعی در حوزه تصمیم‌سازی مواجه است. اندکی مطالعه در تاریخچه فناوری محصولات تراریخته به ما نشان می‌دهد که دنیا نیز برای توسعه این فناوری با موانع مشابهی مواجه بوده است، اما با توسل به راهکارهای علمی، فنی و قانونی مناسب در حوزه ایمنی زیستی از این موانع عبور کرده است.

در سال ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی الحاق کشور جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ایمنی زیستی کارتاها را تصویب کرد و ایران رسماً به معاهده جهانی ایمنی زیستی پیوست. پروتکل ایمنی زیستی کارتاها که در راستای توسعه فناوری زیستی مدرن در دنیا تنظیم شده است، دستورالعمل‌های جهانی برای تضمین بهره‌برداری ایمن از فناوری محصولات GMO و قواعد رهاسازی، صادرات، واردات و نقل و انتقال برون مرزی موجودات اصلاح شده ژنتیکی را ارائه می‌کند. قانون ایمنی زیستی ایران که در سال ۱۳۸۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، دولت را مکلف به توسعه

ریاست جمهوری

سازمان علمی و فناوری

سازمان زیست فناوری

درخواست برای ارائه پیشنهاد طرح

تاریخ تهیه:

۹۷/۰۹

دوره‌های پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک و صدور مجوز گیاهان
تراریخته

فناوری بومی - ملی محصولات تراریخته در چارچوب پروتکل ایمنی زیستی کارتاها و قانون ایمنی زیستی می‌کند. بر اساس این قانون، مرجع عالی تنظیم قوانین و مقررات در حوزه زیست فناوری مدرن، شورای ملی ایمنی زیستی به ریاست معاون اول رئیس جمهور است و دبیرخانه این شورا در سازمان حفاظت محیط زیست مستقر است. این سازمان علاوه بر میزبانی دبیرخانه شورای ملی ایمنی زیستی، بر اساس بند ماده ۴ قانون، سه دستگاه اجرایی وظیفه صدور مجوز برای محصولات تراریخته را بر عهده دارند: وزارت جهاد کشاورزی، در امور مربوط به کشاورزی و دام و آبزیان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در حوزه پزشکی و سلامت انسان و سازمان حفاظت محیط زیست در حوزه حیات وحش و ارزیابی ریسک زیست محیطی محصولات تغییر ژنتیکی یافته. بر اساس قانون ایمنی زیستی، ارزیابی ریسک زیست محیطی توسط سازمان حفاظت محیط زیست برای محصولات تراریخته در حوزه حیات وحش تا مرحله صدور مجوز و برای سایر محصولات تراریخته (محصولات حوزه کشاورزی، غذا، دارو، آرایشی، بهداشتی و ...) بر حسب نیاز (موضوعیت یا عدم موضوعیت ریسک زیست محیطی) تا مرحله اعلام نظر کارشناسی به مرجع صدور مجوز مربوطه (وزارت جهاد کشاورزی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) ادامه می‌یابد.

بنابراین، این مسئولان صدور مجوز در هر یک از این سه دستگاه اجرایی یادشده در قانون هر یک در حوزه مسئولیتی خود باید آموزش کافی دریافت دارند. به نظر می‌رسد یکی از دلایل اصلی عدم مجوزگیری محصولات تراریخته در کشور علی‌رغم تشکیل کمیته‌های ایمنی زیستی در این دستگاه‌ها، عدم وجود آموزش کافی و لازم برای چگونگی فرایند صدور مجوز در این دستگاه‌ها باشد. دوره پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک زیست محیطی و صدور مجوز گیاهان تراریخته به عنوان قدمی بسیار موثر برای ایجاد یک پیشرفت اساسی در حوزه ایمنی زیستی سازمان حفاظت محیط زیست از طریق پرورش کادر تخصصی لازم از بدنه این سازمان در راستای حرکت هموار علمی و همسوی این سازمان در روند استقرار و توسعه فناوری بومی مهندسی ژنتیک گیاهی پیشنهاد می‌شود.

۳. اهداف مدنظر طرح

- برگزاری دوره پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک زیست محیطی و صدور مجوز گیاهان تراریخته
- آموزش کارشناسان سه دستگاه اجرایی کشور شامل وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست.
- اجرای آزمون و اهدای گواهی‌نامه.

ریاست جمهوری
سازمان علمی و فناوری
سازمان زیست فناوری

درخواست برای ارائه پیشنهاد طرح

تاریخ تهیه:

۹۷/۰۹

دوره‌های پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک و صدور مجوز گیاهان
تراریخته

۴. ذینفعان طرح

افراد ذی‌نفع در برگزاری این کارگاه، کارشناسان فنی درگیر در فرایند صدور مجوز محصولات تراریخته در دستگاه‌های اجرایی مرتبط هستند.

۵. رئوس شرح خدمات مورد انتظار

موضوعات مورد نظر برای آموزش آموزش‌گیرندگان:

- آشنایی با مهندسی ژنتیک گیاهی
- آشنایی با مهندسی ژنتیک در دنیای جانوری و ریزسازواره‌ها
- مبانی ایمنی زیستی
- قوانین و مقررات جهانی و ملی ایمنی زیستی
- ارزیابی ریسک (ویژه هر دستگاه اجرایی)
- روش‌شناسی و گردش کار ارزیابی ریسک (ویژه هر دستگاه اجرایی)
- اجرای مطالعات موردی (ویژه هر دستگاه اجرایی و به عنوان برنامه عملی)
- اجرای آزمون و اهدای گواهی‌نامه

۶. خروجی مورد انتظار طرح

برگزاری دوره‌های آموزشی ۷ روزه (۵ روز کاری موثر شامل ۲ روز تئوری، ۳ روز عملی) برای ۲۵ نفر از کارشناسان هر یک از سه دستگاه اجرایی شامل:

الف- وزارت جهاد کشاورزی

ب- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ج- سازمان حفاظت محیط زیست

۷. برآورد زمانی انجام طرح

کلیه مراحل اجرایی این طرح (مذکور بند ۵) به مدت شش ماه از زمان تصویب و ابلاغ به انجام می‌شود.

ریاست جمهوری
سازمان علمی و فناوری
ستاد توسعه زیست فناوری

درخواست برای ارائه پیشنهاد طرح

تاریخ تهیه:

۹۷/۰۹

دوره‌های پیشرفته تئوری و عملی ارزیابی ریسک و صدور مجوز گیاهان
تراریخته

۸. استانداردهای مورد انتظار برای انجام طرح

استانداردهای برگزاری کارگاه‌های علمی بین‌المللی باید در برگزاری کارگاه لحاظ شود.

۹. فرآیند تحویل طرح به ستاد

۱۰. حداقل تخصص‌ها و تجربیات مورد انتظار تیم پیشنهاددهنده

- مهندسی ژنتیک گیاهی، جانوری و ریزسازواره‌ها
- ایمنی زیستی
- حقوق و قوانین ملی و بین‌المللی مرتبط
- فرایندهای اداری و گردش کار صدور مجوز محصولات تراریخته در جهان

۱۱. چارچوب پروپوزال

کلیه پیشنهادات باید در قالب چارچوب تعریف شده برای پروپوزال که در پیوست موجود می‌باشد تهیه و ارسال گردد.

۱۲. نحوه ارسال پروپوزال و اطلاعات تماس

پروپوزال‌ها بعد از تهیه باید به ستاد توسعه زیست فناوری به ایمیل زیر ارسال شوند.

پست الکترونیکی: seifsahandi@gmail.com

گیرنده: گروه/کارگروه کشاورزی زیست فناوری

رابط: آقای مهدی سیف سهندی

شماره تماس: ۸۸۶۱۳۶۰۴ داخلی ۲۱۶